

Vaste comme la nuit et comme la clarté // Їх зрівноважують співмірність і права. Втім, автор-перекладач компенсує цю втрату метафорою *взаємного зв'язку невидимі закони*, тим самим зберігши настрій поетичних рядків.

У кінці сонету два терцети містять чимало епітетів та порівнянь, які перекладач вмילו залишає, використовуючи поетичну українську мову й не втрачаючи змісту рядків. Ідея розуміння людиною природи через речі, які її оточують, повністю відтворена в перекладі й вирішує основний конфлікт поезії.

Отже, у сонеті «Відповідності» Бодлер тлумачить предметні образи як видимі знаки ідей, почуттів, душевних станів людини, втілення думки про невидимий людському оку світ. Автор намагається якимось чином поєднати матеріальний та духовний світи і ця ідея влучно передана перекладачем Павличком. Звісно, при цьому відбувається зміна ритміко-мелодійного малюнка вірша, адже в поетичних перекладах неможливо обійтися без формально-змістових трансформацій, що зумовлює модифікацію концептуального плану тексту [3, с. 459]. Втім, загальний настрій поезії, на нашу думку, передано максимально вдало.

Список використаних джерел:

1. Риси символізму в поезіях Ш. Бодлера [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL :
2. <https://www.ukrlib.com.ua/essay/printout.php?id=11&bookid=5>;
3. Сдобников В. В. Теория перевода: [учебник для студентов лингвистических вузов и факультетов иностранных языков] / В. В. Сдобников, О. В. Петрова. – М.: АСТ: Восток – Запад, 2007. – 448 с.
4. Селіванова О. О. Світ свідомості в мові. Мир сознания в языке. Монографічне видання / О. О. Селіванова. – Черкаси: Ю. Чабаненко, 2012. – 488 с.

Ілюстративний матеріал:

1. Baudelaire – Correspondances [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : <https://www.etudes-litteraires.com/ baudelaire-correspondances.php>;
2. Ш. Бодлер – Відповідності (переклад Д. Павличко) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : <http://maysterni.com/publication.php?id=2272>.

Науковий керівник: викладач О. С. Пінковська

КОНОТАТИВНИЙ АСПЕКТ ЛЕКСИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ ФІЛЬМУ «FRIENDS WITH BENEFITS»

Ю. О. Кужіль

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Переклад – це викликаний суспільною необхідністю процес і результат передачі інформації (змісту), виражених у письмовому або усному тексті однією мовою, за допомогою еквівалентного (адекватного) тексту іншою мовою [1, с.11]. Проблема встановлення еквівалентності текстів оригіналу та перекладу завжди залишається дискусійною та відкритою для розгляду, адже, здійснюючи переклад, перекладач свідомо чи несвідомо залучає до тексту власне розуміння оригіналу й устанавлює баланс співвідношення двох мов, культур [4, с.674]. Для досягнення еквівалентності оригіналу та перекладу, за відсутності прямих, повних відповідників, перекладачеві необхідно вмילו застосовувати трансформації-перетворення, які здійснюються при переході від оригінального тексту до перекладного [3, с.34].

Трансформації стосуються трьох аспектів перекладу, а саме фонетичного, граматичного та лексичного. У нашій роботі ми розглянули конотативний аспект лексичних трансформацій, і зосередили увагу на функціонально-стилістичних

перетвореннях, тому що, складність перекладу кінокомедій пов'язана з тим, що фільми цього жанру переповнені сленгом, жаргонізмами, іронією, що треба правильно відтворити при перекладі для розуміння молодіжної аудиторії. Досягти адекватності перекладу кінокомедії досить складно, так як постає питання безеквівалентності, передусім коли йдеться про культурно-специфічні реалії [2].

Наведемо кілька прикладів:

And I got the uyo // I ліки в мене є. Англійська лексема *uyo* має значення – «наркотики». Відповідно до інформації, поданої в Словнику сленгових слів [8, с.56], саме так називали кокаїн на початку розвитку торгових наркотичних шляхів із Іспанії до Америки[7]. Історично склалося, що цим словом називали виключно кокаїн, оскільки ввозили тільки його. Цей факт безпосередньо відображений у кінофільмі. Український контекстуальний відповідник «ліки» (поданий у перекладі) не відображає суть сказаного. Отже, такий варіант перекладу є не еквівалентним.

Наступний приклад демонструє зниження стилю в українському перекладі.

I mean, no offence to your little blog on the Internet // Тільки не подумай, що я жесу на твій блог в Інтернеті. Цей приклад яскраво демонструє зниження стилю, англійський вислів *no offence* має значення “no annoyance or resentment brought about by a perceived insult to or disregard for oneself”[6] та можливо перекласти як «без образ», іменник належить до нейтрального стилю, так як входить в ядро словникового складу як української, так і англійської мови. Український перекладач фільму знизив реєстр слова до невимушеного, різновидом якого є сленг і передав дієсловом *жесу*. Вдало буде додати і нагадати про аудиторію, на яку спрямований фільм, а саме молодь, для якої характерний саме такий розмовний стиль в побутовому вжитку спілкування. Значення слова *жесу* - «примушувати силою рухатися», але в цьому випадку воно означає «бути проти»[5].

Наступний приклад треба розглядати відносно контекстуальної ситуації у фільмі, в якій він зустрічається. Так як фільм направлений на молодіжну аудиторію, саме сленгом переповнений переклад фільму, що і можемо спостерігати: *I owe you one // З мене могорич.* Еквівалентним перекладом англійського речення “*I owe you one*” буде «Я заборгував тобі». Український варіант з мене могорич, в якому могорич означає «частування з приводу успішного завершення якої-небудь справи»[5]. Дієслово *owe*, «заборгувати» можна віднести до книжного стилю, а саме офіційно-ділової лексики. *Могорич* являється словом розмовного стилю і вживається в усному мовленні в ситуації спілкування, коли людина хоче віддячити когось за надану послугу.

Отже, важливо зазначити, що кінопереклад, вважається успішним за умови адекватної передачі прагматичного змісту фільму, його семантичних і лексико-стилістичних особливостей. Щодо перекладу цього фільму, варто зауважити, що перекладач вдався до зниження стилю, аргументуючи це аудиторією, на яку спрямований фільм. Ми вважаємо, що такий перехід був необхідною умовою для еквівалентного перекладу.

Список використаної літератури:

1. Виноградов В. А. Введение в переводоведение. – М., 2001. – с.569.
2. Конкульовський В. В. До проблеми перекладу кіно текстів комедійного жанру [Електронний ресурс].– Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vlush/Filol/2011_16_1/7.pdf.
3. Литвин І. М. Перекладознавство. – М., 2014. - с. 178.
4. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : напрямки та проблеми / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля – К, 2008. – 674 с.
5. Сучасний тлумачний словник української мови. – Харків, 2017. – с.672.

6. Сучасний англійський словник: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/>.
7. Торгові наркотичні шляхи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ru.gulligway.org/public/wiki/north-america/northern-america/united-states/>
8. Chapman R. L. New Dictionary of American Slang / HarperCollins Publishers., 1986. – с. 485 .

Науковий керівник: к. філол. н., старший викладач О. І. П'єсух

МЕТОНІМІЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В УКРАЇНСЬКОМУ І РОСІЙСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДАХ ОПОВІДАННЯ ЕЛІЗИ ОЖЕШКО «ДОБРА ПАНІ»

Ю. В. Кулінська

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Актуальною проблемою сучасного перекладознавства є проблема перекладацьких перетворень, якій присвятили свої праці відомі теоретики перекладу: Л. С. Бархударов, В. Н. Комісаров, Л. К. Латішев, Я. Й. Рецкер, О. О. Селіванова, О. Д. Швейцер й ін. Та проблема перекладацьких трансформацій залишається актуальною, оскільки, на сьогодні, одноставних думок щодо суті цього явища та його типології не існує. **Актуальність** нашого дослідження обумовлена також тим, що художній переклад польських творів українською та російською мовами є мало вивченим у перекладознавстві, тому тема нашої роботи є новою.

Метою статті є аналіз метонімічних трансформацій денотативного плану на лексичному рівні у перекладах українською та російською мовами твору Елізи Ожешко «Добра пані» (Eliza Orzeszkowa „Dobra Pani”).

Як в українському перекладі оповідання Е. Ожешко «Добра пані», здійсненому І. Вільде, так і в російському – виконаному Н. Кисляковою, часто трапляються **метонімічні заміни**, які можна диференціювати залежно від статусу суміжних предметів, явищ, понять [див.: 5, 462], Czernicka (...) *na znak pośpiesznego przytwierdzenia wszystkiemu, co pani jej mówiła, głową trzęsła* // Черницкая (...) *быстро закивала головой в знак того, что вполне согласна с каждым словом своей хозяйки.*

У російському перекладі твору наявні **партонімічні** трансформації (заміна назви цілого назвою його частини): *Janowa grubą swą ręką ku niej wzniosła twarzyczkę dziecka* // Янова приподняла своей шершавой ладонью личико девочки. *Ręka* – назва цілого (холонім), *ладонь* – назва частини від цілого (партонім). Натомість в українському перекладі така трансформація відсутня.

Перекладачі використовують також зворотній прийом – **холонімичні** трансформації – заміну назви частини назвою цілого: *Pani Ewelina osunęła się na kanapę i wsparła na białej dłoni czoło obciążone tęskną i zarazem rozkoszną zadumą* // А Эвелина в грустной, но вместе с тем приятной задумчивости опустилась на диван, подперев голову белой рукой // А пані Евеліна прилягла на канапку, сперши на білу руку своє, овіяне сумною задумою, **чоло**. Автор російського перекладу вживає дві холонімичні заміни: *dłoń* // рука і *czoło* // голова, а в українському варіанті перекладач вдається лише до однієї аналогічної трансформації *dłoń* // рука.

(...) *wysoka, chuda, z cerą ciemną i zwiędłą* (...) // Висока, худя, з темним, прив'ялим вже **обличчям** (...) // (...) *высокая, худая, со смуглым увядшим лицом* (...). *Cera* – «powierzchnia skóry twarzy» [1] (верхня частина шкіри обличчя) є партонімом, а **обличчя** (*лицо*) – холонімом.